МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра німецької філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В. о. декана факультету
іноземних мов

доц. Бораковський Л. А.

_____

“_____” _____2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Синтаксична парадигматика німецької та української мов

шифр і назва навчальної дисципліни

галузь знань 03 Гуманітарні науки
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 035 Філологія
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька
(шифр і назва спеціалізації)

факультет, відділення: факультет іноземних мов, кафедра німецької філології
(назва інституту, факультету, відділення)

Львів 2023 – 2024

Робоча програма з навчальної дисципліни «Синтаксична парадигматика німецької та української мов» для студентів за спеціальністю 035 Філологія для спеціалізації 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька, Львів: ЛНУ, 2023. – 9 с.

Розробник: **Котовські Г.Ф**., кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької філології

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри німецької філології

Протокол № 12 від “23” червня 2023 року

В.о. завідувача кафедри
німецької філології (доц. Петращук Н. Є.)

Ухвалено Вченою радою факультету іноземних мов

Протокол № 9 від “26” червня 2023 року

©_____, 2023__ рік
© _____, 2024_ рік

1. Опис навчальної дисципліни
«Синтаксична парадигматика німецької та української мови»

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 3</td><td>Галузь знань
03 Гуманітарні науки</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 2</td><td>Спеціальність
035 Філологія
(шифр, назва)</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td><td></td><td>4</td><td></td></tr>
<tr><td>Індивідуальне науково-дослідне завдання
_____
(назва)</td><td rowspan="3">Спеціалізація 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 90</td><td>7</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="9">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 2
самостійної роботи студента – 6</td><td rowspan="9">Освітній рівень:
бакалавр</td><td>16 год.</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>16 год.</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>-</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>58 год.</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
</table>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є розгляд парадигми німецького речення, особливості його структури, порядку слів, тема-рематичного членування, а також комунікативно-парадигматичних аспектів. Шляхом систематизації набутих на попередніх курсах знань студенти знайомляться із проблематикою універсального та варіативного у синтаксисі, використовуючи ці знання у порівняльному аналізі синтаксичних конструкцій обох мов. Студент повинен демонструвати системні знання теоретичних основ німецької та української мов у синхронії та вміння застосовувати їх у професійній діяльності.

Методи навчання: інтерактивні лекції, кооперативне навчання (робота в парах та малих групах), колективно-групове навчання (обговорення проблем, проведення дискусій), проектне навчання, реалізація рівневої диференціації, автономне навчання, індивідуалізоване навчання

Завдання навчальної дисципліни полягає у:

- поглибленні знань студентів із синтаксису німецької мови,

- у розвитку вмінь та навичок порівняльного аналізу синтаксичних одиниць німецької та української мов

Загальні компетентності

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності

ФК1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.
ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.
ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.
ФК13. Здатність планувати, організовувати, здійснювати і презентувати прикладне філологічне дослідження з німецької мови та літератури.

Програмні результати навчання (ПРН):
ПРН1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.
ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
ПРН3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.
ПРН8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію германських мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.
ПРН10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.
ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
ПРН17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

Студент повинен знати:
- предмет і об´єкт синтаксису,
- типологічні властивості речення у німецькій та українській мовах,
- класифікацію синтаксичних одиниць німецької та української мов.

Студент повинен вміти:

- застосовувати методи порівняльного аналізу,
- оперувати поняттями функціональної граматики,
- розрізняти семантичний і синтаксичний рівні речення,
- виокремлювати комунікативно-прагматичні аспекти речення.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. **Методи синтаксичного аналізу речення**

Тема 1. Предмет синтаксису. Традиційний синтаксичний аналіз.

Тема 2. Структурна класифікація речень у традиційному синтаксисі.
Тема-рематичне членування речення.

Тема 3. Граматика залежностей і валентність.

Тема 4. Граматика безпосередніх складників. Методи аналізу.

Змістовий модуль 2. Порівняльний синтаксичний аналіз німецького та українського речення.

Тема 5. Типологічні особливості речення у німецькій та українській мовах.

Тема 6. Типи речень. Порядок слів у німецькому та українському реченні.

Тема 7. Порівняльний аналіз складнопідрядних речень.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усьог	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
Змістовий модуль 1. Методи синтаксичного аналізу речення												
Тема 1. Предмет синтаксису. Традиційний синтаксичний аналіз.		2	2			8						
Тема 2. . Структурна класифікація речень у традиційному синтаксисі. Тема-рематичне членування речення.		2	2			8						
Тема 3. Граматика залежностей і валентність.		2	2			8						
Тема 4. Граматика безпосередніх складників. Методи аналізу.		2	2			8						
Змістовий модуль 2. Порівняльний синтаксичний аналіз німецького та українського речення.												
Тема 5. Типологічні особливості речення у німецькій та українській мовах.		2	2			8						
Тема 6. Типи речень. Порядок слів у німецькому та українському реченні.		2	2			9						
Тема 7. Порівняльний аналіз складнопідрядних речень. Види зв´язку, структурні відмінності речень		4	4			9						
Усього годин	90	16	16			58						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Методи традиційного синтаксичного аналізу	2
2.	Теорія актуального членування речення.	2
3.	Теорія валентності. Методи аналізу.	2
4.	Метод аналізу за безпосередніми складниками	2
5.	Типологічний порівняльний аналіз речень німецької та української мов.	2
6.	Порядок слів у реченні німецької та української мов.	2
7.	Порівняльний аналіз. Види синтаксичного зв´язку. Структурні відмінності речень	4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. «Синтаксичні категорії та функції»	8
2	Тема 2. Синтаксична теорія Г.Пауля.	8
3	Тема 3. Обов´язкові та факультативні актанти .	8
4	Тема 4. Підготовка рефератів на теми: • Теорія валентності Теньєра. • Способи вираження заперечення. • Предикативність як синтаксична категорія	8
5	Тема 5. Порівняльний аналіз безособових та неозначено-особових речень	8
6	Тема 6. Порядок слів у реченні німецької та української мов	9
7	Тема 8. Класифікація складнопідрядних речень	9

Зміст самостійної роботи студента з дисципліни складається з таких видів роботи:

- виконання завдань і вправ у позааудиторний час;
- підготовка до обговорення окремих питань;
- підготовка доповідей і рефератів німецькою мовою;
- самостійне вивчення окремих питань з тем курсу;
- вивчення рекомендованої літератури німецькою мовою.

7. Методи контролю

Методи контролю пов’язані з принципами та цілями навчання, визначаються метою

навчання і зумовлюють способи та форми контролю.

Загальною метою контролю успішності науково-теоретичної та практичної методичної підготовки майбутніх вчителів та викладачів іноземної мови є виявлення рівня засвоєння студентами теоретичних знань навчальної дисципліни та обсягу умінь застосовувати набуті знання для вирішення практичних завдань.

В умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу система контролю з дисципліни «Синтаксична парадигматика німецької та української мов» для студентів рівня «бакалавр» охоплює поточний модульний контроль (модуль1, модуль 2) та підсумковий контроль (залік) .

Форми оцінювання: усна співбесіда, усне вибіркове опитування, тестування, індивідуальні практичні завдання , оцінювання модульної контрольної роботи, оцінювання результатів самостійної роботи, оцінювання презентацій та рефератів

Підсумкове оцінювання навчальних досягнень студентів у формі заліку враховує результати аудиторної роботи, самостійної роботи та 2 модульних (контрольних) робіт, які містять завдання до лекційного курсу, практичних занять та тем для самостійного опрацювання.

Розподіл балів

Аудиторна робота	**Самостійна робота**	**2 модульні (контрольні) роботи**	**Сума балів**
40	**40**	**20 (2х10)**	**100**

Критерії оцінювання

1. Оцінювання аудиторної роботи (0 – 40 балів) студентів враховує успішність опрацювання теоретичних питань і базової та допоміжної літератури до змістових модулів лекційного курсу, якість виконання практичних завдань до змістових модулів навчальної дисципліни.

2. Оцінювання самостійної роботи студентів (0-40) враховує якість та обсяг опрацювання теоретичних питань та практичних завдань до окремих тем змістових модулів навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання

Кількість балів	**% правильних відповідей**
40	**100 – 96**
36	**95 – 91**
32	**90 – 86**
28	**85 – 81**
24	**80 – 76**
20	**75 – 71**
16	**70 – 66**
12	**65 – 61**
8	**60 – 56**
4	**55 – 51**
0	**50 і менше**

3. Оцінювання письмових модульних робіт (0-20 балів) враховує рівень сформованості знань та вмінь на проміжних етапах вивчення навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання

Кількість балів	% правильних відповідей
10	**100 – 96**
9	**95 – 91**
8	**90 – 86**
7	**85 – 81**
6	**80 – 76**
5	**75 – 71**
4	**70 – 66**
3	**65 – 61**
2	**60 – 56**
1	**55 – 51**
0	**50 і менше**

Рекомендована література

Основна

1. Busch A., Stenschke O. Germanistische Linguistik, 2007. 256 S.
2. Lalajan N.S., Podvoiska O.V. Vergleichende Grammatik der deutschen und der ukrainischen Sprache, 2013. 224 S.
3. Pafel J. Einführung in die Syntax, 2011. 264 S.
4. Sommerfeld K., Starke G. „Einführung in die Grammatik und Orthographie der deutschen Gegenartssprache“ von, 1981
5. Eichler W., Büntig K.-D. Deutsche Grammatik. Form, Leistung und Gebrauch der Gegenwartssprache, 1978. 313 S.
6. Matsekh-Ukrayinskyy L. Adjektivvalenz und präpositionale Komplemente, 2015. 328 S.
7. Flämig W „Grammatik des Deutschen. Einführung in die Struktur- und Wirkungszusammenhänge“, 1991
8. Engel U. Deutsche Grammatik, 3., korrigierte Auflage, 2001
9. Zifonum G., Hoffmann L. u.a.m. Grammatik der deutschen Sprache, 1997.
10. Helbig G., Buscha J., Grammatik der deutschen Sprache. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht“ 2001

Додаткова

1. Erben J. Die Grammatik. Ein Abriss, 1972
2. Schmidt W. Grundfragen der deutschen Grammatik, 1973
3. Jung W. Grammatik der deutschen Sprache, 1980
4. Kleine Enzyklopädie. Deutsche Sprache, 1983.
5. Vater H. Einführung in die Sprachwissenschaft, 1994.
6. Eisenberg P. Grundriß der deutschen Grammatik. Band 1, 1998
7. Sommerfeldt K.-E. Operationale Grammatik des Deutschen.

Інтернет-ресурс:

Кияк Т.Р., Науменко А.М., Огуй О.Д. Перекладознавство (німецько-український напрям). Підручник. file:///C:/Users/upgrade/Downloads/kyak_pidrucjnyk.pdf

Лексикографічні джерела:

Lewandowski Th. Linguistisches Wörterbuch, 1985
Bußmann H. Lexikon der Sprachwissenschaft, 1990